

بزرگداشت اینو موریکونه

به این حرفه عشق می‌ورزم!

■ اینو موریکونه

برای بسیاری از علاقمندان سینما موریکونه با موسیقی وسترنهای سرجولتونه به یاد آورده و شناخته میشود، اما برای من نام وی با مجموعه تلویزیونی مارکو پولو تداعی می‌شود و هرگز طنین جادویی موسیقی او را فراموش نخواهم کرد. اینو موریکونه از آن دسته آهنگسازانی به شمار می‌رود که موسیقی بیشتر از هر چیز دیگر برایشان حائز اهمیت است و این موضوع را به وضوح در آثارش می‌توان دید.

اینو موریکونه متولد یازده اکتبر سال ۱۹۲۸ در شهر رم است. آموزش آهنگسازی را در آکادمی موسیقی سانتا چچیلیای رم زیر نظر گوفردو پتراسی آغاز کرد و در رشته‌های کمپوزیسیون، ترومبون و رهبری ارکستر فارغ‌التحصیل شد. از اوایل دهه شصت شروع به ساخت موسیقی فیلمهای سینمایی کرد که پس از مدتی از محدوده ایتالیا فراتر رفت و به یک آهنگساز بین‌المللی بدل گشت. همانطور که در فرهنگ کنز ذکر شده از موریکونه به عنوان یکی از پرکارترین آهنگسازان تاریخ سینما و تلویزیون نام برده می‌شود. وی با ساخت بیش از ۳۵۰ موسیقی فیلم و سریال تلویزیونی یکی از موفق‌ترین و مشهورترین آهنگسازان فیلم به شمار می‌رود. وی در ژانرهای گوناگون آهنگ ساخته و با کارگردانهای بزرگی نظیر سرجولتونه، پیر پائولو پازولینی، لینا ورتمولر، پدرو آلمودوار، فدریکو فلیسی، هانری ورنوی و ... همکاری داشته است. موریکونه جدا از موسیقی فیلم، در زمینه ساخت و اجرای کنسرت‌های موسیقی نیز فعال است.

او در پاسخ به این سؤال که کدام یک از این دو نوع موسیقی برایش جذابتر است می‌گوید: کاملاً متفاوت‌اند. باید به یاد داشته باشید که موسیقی فیلم برای خدمت به یک اثر سینمایی نوشته می‌شود و بنابراین بوسیله فیلم مقید و محدود می‌شود. موسیقی دیگر من را هیچ مقید نمی‌کند. من تنها کسی هستم که در باره موسیقی مجلسی خودم تصمیم می‌گیرم و بنابراین پدر هنری موسیقی کنسرتی‌ام هستم. در سینما پدر اثر، کارگردان است. اما نوشتن موسیقی فیلم برایم بسیار لذتبخش است و خیلی خوشحالم که موسیقی فیلمهایی که من تصنیف کرده‌ام به طور گسترده‌ای شنیده شده است.*

یکی از کارگردانهایی که همواره با موریکونه ارتباط داشت و موسیقی فیلمهایش توسط او نوشته می‌شد سرجیو لئونه فقید می‌باشد و شاید بتوان گفت شهرت موریکونه اساساً با ساخت موسیقی فیلمهای وسترن اسپاگتی لئونه بدست آمد.

آقای بهزاد رحیمیان در این باره می‌نویسد: شاید، به عنوان ادای دین، بهترین موسیقی‌هایش را برای لیونه ساخته باشد. از جمله بهترینشان، روزی روزگاری در غرب است که در آن بهتر از هر آهنگساز آمریکایی حال و هوای غرب قدیم را باز می‌سازد.

موریکونه تنها آهنگساز در حال کار موسیقی فیلم دنیاست که استعدادی غریب در ساختن ملودی‌های تازه دارد. ☺

* ماهنامه فیلم - شماره ۲۰۸ - صفحه ۲۱۰

فیلمها:

۱۹۷۱: **بانیست** (روجر سالنگ) - ۱۹۶۳: **مارمولکها** (سا وریس) - ۱۹۶۳: **بچه خندان** (یک منت دلاز) (سرچشمه لئونه) - ۱۹۶۵: **منت در جنگ** (لوکیز) - یک تانچه برای رینگ (تشاری) - **انگیزه** (الکساندر سالنگ) - به خاطر چند دلار بیشتر (لئونه) - **بزرگان** (رنگ) - **بزرگان کوچک** (بیر باولر باولینی) - **بزرگ** (لئونه) - **بزرگ الجزایر** (جیلو بونته کوررو) - ۱۹۶۷: **بزرگ** (لوکیز) است (لوکیز) - **آرابلا** (پولونینی) - **بزرگ** (لئونه) (هاندی ورتوی) - ۱۹۶۸: **کالیله** (لیلیایی گارانی) - **شورما** (پارولینی) - **بزرگ** (بیرناردو بیزولینی) - **روز** (روزگاری در غرب لئونه) - **آن توامیر عالی** (پولونینی) - ۱۹۶۹: **فصل گونا** (رئانو کاشتلاچی) - **دسته سیلی** (ورتنوی) - **سوران** (بونه کوررو) - **میل** (پولونینی) - ۱۹۷۰: **دو قاطر** برای **خواهر سارا** (ژان سیگل) - **آدمخواران** (کاونانی) - **سادلش** (بیزی گیازاله روبریج) - ۱۹۷۱: **چاندل** (فرزیه) (مخائیل کالانازوف) - **شکت** (ورتنوی) - **طبقه کارگر** (بنت می رود) (الیوتتری) - **دکامورن** (پارولینی) - ۱۹۷۲: **ریش آبی** (ادواردو جیریک) - **آلفی** (ورتنوی) - **کساندر** (ج. پ. کاستانوتی) - ۱۹۷۴: **آلبسانشان** (بیزادزان تاویانی) - **راز** (ر. آریکو) - **مجاز** و **یکس** (لوتیچی کومنجی) - **حامل انسانی** (دیتویک) - ۱۹۷۶: **روزهای** **بنت** (ترنس مالیک) - **سیر یا آتیا** (پرتولوچی) - **توتل** (بونه کوررو) - **دزد** (لستاکامپانله) - ۱۹۸۰: **جزیره** (سانکل ریجی) - ۱۹۸۱: **تیرازدی سردی** (سخره) (پرتولوچی) - ۱۹۸۲: **خیز** (کارپتر) - ۱۹۸۳: **کلیه** (برون) - ۱۹۸۴: **روز** (روزگاری در آمریکا) (لئونه) - **صخره** (ا. مک لاکلین) - ۱۹۸۵: **سوزیای سنج** (تلاشیر) - ۱۹۸۹: **جینرو فرد** (فلنی) - **سج** (بیر بابل) (برادران تاویانی) - **رسالت** (ر. جوفی) - ۱۹۸۷: **تسخیر** (بیرناردو) (برایان دی پالما) - ۱۹۸۸: **سینا** (پارادیزو) (جوزپه تورنا-توره) - **دیوانه وار** (پولاسکی) - ۱۹۸۹: **تلفات جنگ** (دی پالما) - **مرد جاق** و **بزرگ کوچک** (جوفی) - ۱۹۹۰: **همه حالشان خوب است** (تورناتوره) - **میلت** (زیلیلی) - **آزاهای ما** (فلنی) - **مرا بیندا** (آلمودوار) - ۱۹۹۱: **باگزی** (باری لوتین) - ۱۹۹۲: **شیر شادی** (رولیند جوفی) - ۱۹۹۳: **روی خط آتش** (پترین) - ۱۹۹۴: **تورک** (رایک نیکولین) - **سوزیای تلویزیونی**

سکوت طولانی

محصول ایتالیا، آلمان
فرانسه ۱۹۹۳

کارگردان: مارگارت فون تروتنا
فیلمنامه: فلیچه لوداديو
فیلمبردار: مارکو اسپردوتی
تدوین: اوگو دوروسی و نینو باراکي
موسیقی: انیو موریکونه
بازیگران: کارلا گراونیا، ژاک پرن، پائولو گراتزیوسی، آلیدا والی
مدت نمایش: ۹۸ دقیقه

فیلم با صحنه‌ای به یادماندنی آغاز می‌شود: زن و

تلفات جنگ

آمریکا - ۱۹۸۹
کارگردان: برایان دی پالما
نویسنده فیلمنامه: دیو ریپ
فیلمبردار: استیفن اج بیورام
موسیقی: انیو موریکونه
تدوین: بیل پنکاو
تهیه کننده: آرت لینسون
بازیگران: مایکل جی فاکس، شان پن، دان هاروی، جان سی رایلی، جان لگوئیزامو، توی تسولی، دن مارتین، دیل دای، استیو لارسون
محصول استودیوی کلمبیا، رنگی، ۱۱۳ دقیقه

در سال ۱۹۷۴ فاکس در متروی شهر سانفرانسیسکو به چهره دختری خیره می‌شود که شباهتش او را به زمان جنگ ویتنام باز می‌گرداند، به یاد «لی» دختری روستایی می‌افتد که افسراد جوخه‌اش او را برای تفریح گروگان می‌گیرند و سرانجام هم سلاخیش می‌کنند. در بازگشت به اردوگاه، «فاکس» خواستار تشکیل دادگاه نظامی برای عاملان قتل دختر بی‌گناه ویتنامی می‌شود ولی سروان فرمانده نمی‌پذیرد تا اینکه فاکس از سؤقتد "پن" یکی از افراد جوخه جان به در می‌برد و ماجرا را برای دادستان نظامی یازگو می‌کند در دادگاه نظامی هر چهار عامل جنایت محکوم به زندان می‌شوند و فاکس در مترو به دنبال دختر می‌رود تا روسریش را که جا مانده به او بازگرداند.

محافظان

ایتالیا

کارگردان: ریکی تونیاتزی
فیلمنامه: دیانا گرازیانو و سیمونو اتیسو
فیلمبردار: آلسیو گلیسنی
تدوین: کارلا سیمونچلی
کارگردان هنری: ماری آنجلا کاپوآنو
موسیقی: اینو موریکونه
بازیگران: کلودیو آمندولا، آنژیولو ورسو، کارلو سچی،
ریکی ممفیس، تونی اسپرانندو، به نمایش درآمده در
جشنواره‌های کن ۱۹۹۳ و تورنتو ۱۹۹۲ و ...
مدت نمایش: ۹۲ دقیقه

فیلم داستان چگونگی شکل‌گیری یک گروه محافظ است. پلیسهای محافظ با یونیفرم و اسلحه‌هایی که غالباً به عمد در معرض دید قرار می‌گیرند. قصه محافظینی که دوستی و اتفاق نظر را در بین خود یافته و هر یک به دلایل شخصی حفاظت از جان یک قاضی دادگاه بخش را به عهده گرفته‌اند، قاضی‌ای که با وجود تهدیدات آشکار و پنهان مافیا در جنوب ایتالیا جان‌شماران دادستانی شده که به طرز فجیعی به قتل رسیده است. حفاظت از جان او به چهار محافظ جوانش سپرده شده که قاضی را در همه جا همراهی می‌کنند تا او تحقیقات خود را در مورد جنایات و فساد مافیا تکمیل کند.

محافظان فیلمی خوش ساخت و پارتمی مناسب است که از پر فروش‌ترین فیلمهای ایتالیا در سال ۱۹۹۳ بوده است؛ یک تریلر (فیلم حادثه‌ای) سیاسی که وضعیت فعلی ایتالیا را تصویر می‌کند، جایی که مردانی دست از جان

آخرین روزهای موسولینی

ایتالیا - ۱۹۷۴

کارگردان: کارلو لیتزانی
نویسنده فیلمنامه: لیتزانی، فابیو پیترو
فیلمبردار: روبرتو گوالدی
موسیقی: اینو موریکونه
طراح صحنه و لباس: آمیدئو فاگو
بازیگران: رد استایگر، لیزا گاستونی، هنری فاندان،
فرانکو نرو، لینو کاپولیچو
رنگی - ۱۲۶ دقیقه

روزهای آخر زندگی بنیتو موسولینی، دیکتاتور ایتالیا، که عمده‌تاً شامل چهار روز آخر می‌شود. چهار گروه بدنپال او هستند. نازی‌ها که می‌خواهند از ایتالیا خارجش کنند، متفقین که قصد دارند به عنوان جنایتکار جنگی محاکمه‌اش کنند، دولت محلی ایتالیا و پارتیزان‌های نهضت آزادی بخش. او سرانجام پس از چند بار فرار، در جاده‌ای به چنگ پارتیزان‌ها می‌افتد و در جا، محاکمه سرپایی و اعدام می‌شود. ❁

نبرد الجزایر

الجزایر - ایتالیا - ۱۹۶۵

کارگردان: جلیو پونته کورو
نویسنده فیلمنامه: فرانکو سولیناس
فیلمبردار: مارچلو گاتی
موسیقی: اینو موریکونه
تهیه‌کننده: آنتونیو موسی، یوسف سعدی
بازیگران: ابراهیم حقیق، جین مارتین، یوسف سعدی، توماسونری.
❁ نامزد اسکار بهترین فیلم خارجی زبان.

شته و جسور سعی دارند جامعه را از خبرچین‌ها و قاتلین مزدور، استراق سمع و تهدیدات و ترس و خشونت پاک کنند.

تونیاتزی تأکید دارد که قانون و پلیس، طبقه روشنفکر و کارگر باید دست به دست هم بدهند تا فساد ریشه کن شود. فیلم ضرباتک مناسب آثار تریلر را داراست اما در همه حال هوش و زیرکی بسیار نادر نیز در قهرمانان آن دیده می‌شود.

نکته جالب آنکه در فیلمی که درباره مرگ است، تنها دو قتل دیده می‌شود و قاضی، هدف مشخص قاتلین، هیچگاه تحت حمله قرار نمی‌گیرد. در واقع این امر است که همواره از دید محافظین به بیننده منتقل می‌شود. دوربین نیز در نقاط کار خود به گروه محافظین پیوسته و از طرفی به طرف دیگر (گردش اکتی) کورده و هر گوشه و زاویه‌ای را برای خطر پنهان جستجو می‌کند و آنجا که گروه در سفر دریایی خود در آرامش به سر می‌برند، خشونت بروز می‌کند.

تونیاتزی معتقد است که فیلمش، به مسئله عشق میان انسانها و در موقعیت‌های خاص می‌پردازد و باید گفت از نکات اصلی فیلم نه جنگ با مافیا که مسئله خانواده و تعهد افراد به این نهاد کوچک اجتماعی است.

ریکی تونیاتزی در سال ۱۹۵۵ در میلان متولد شد و در مؤسسه دولتی سینما و تلویزیون به تحصیل پرداخت. او دستیار کارگردانهای معروفی چون پویی آواتی، نان لوی، لوییجی کومنجینی، تینتو براس، سرجیو لئونو و پدرش اوگو تونیاتزی بوده است. فیلمهای بلند او عبارتند از: گروه کوچک (۱۹۸۹)، اولترا (۱۹۹۱) و محافظین (۱۹۹۳).

* برنده جایزه بهترین فیلم جشنواره ونیز در سال ۱۹۶۶

الجزایر سال ۱۹۵۴، نهضت آزادی بخش علیه اشغالگران فرانسوی مبارزه می‌کند.

نبرد الجزایر همانند بوتمکین، یک شعر رزمی است. بازسازی وقایع سالهای ۱۹۵۴ تا ۱۹۵۷ در جنگ گوریلا که به همت جبهه آزادی بین‌المللی و با همیاری توده‌های ستمدیده پر ضد حاکمان فرانسوی شکل گرفت.

همانند یک فیلم تبلیغاتی، این فیلم نیز در جهت طرح بزرگ صف آرایی لنی ریفتشنال یعنی پیروزی اراده (۱۹۳۵) حرکت می‌کند و این یک نیرنگ انقلابی بزرگ در عصر مدون است.

پرندگان کوچک، پرندگان بزرگ

ایتالیا - ۱۹۶۶

نویسنده و فیلمنامه و کارگردان: پیر پائولو پازولینی
فیلمبردار: ماریو برناردو، تونینو دل کولی
موسیقی: اینو موریکونه
تدوین: نینو بارالی

طراح صحنه: لوییجی اسکاجیانوچه

تهیه‌کننده: آلفردو بینی

بازیگران: توتو، نینتو داوولی، فمی بنوسی، روسانا دی روکو، آنالین سوکورو، رزیتا مورانی، رناتو کاپونا، پیترو داوولی، گابریله بالدینی
محصول آرکو فیلم، سیاه و سفید، ۸۶ دقیقه

«توتو» و «نی نتو» پیاده به راه می‌افتند تا اجاره‌های عقب افتاده را جمع کنند، در بین راه را حوادث گوناگونی روبه رو می‌شوند. در یک خرابه به کلاغ سیاهی برخورد می‌کنند که سخنگو است و از سرزمینی آیدئولوژی می‌آید

و از مسایل بسیار با آنها سخن می‌گوید. آن دو همچنین به فرانسیس مقدس برخورد می‌کنند و از سوی او ماموریت می‌یابند که با پرندگان سخن بگویند و برای آنها موعظه کنند... ❁

صحراهای تاتارها

محصول ۱۹۷۶

کارگردان: والرئو زورلینی

فیلمنامه نویسان: اندره برولین و ژان لوسی برتوجلی بر اساس داستانی از دینوبوتزانی.

فیلمبردار: لوچانو تولی (فیلمبردار دوم: هوشنگ بهارلو) تهیه‌کننده: ژاک پرن (رکانه فیلم فرانسه) و شرکت گسترش صنایع سینمایی ایران.

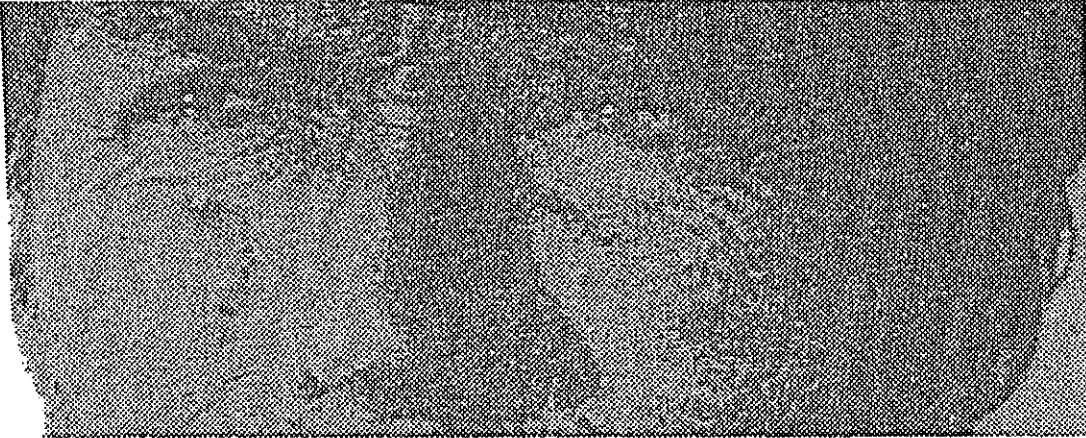
بازیگران: ویتوریو گاسمن، جولیا نوجما، ژاک پرن، ژان لویی ترننتیان، فیلیپ نواره، فرناندو ری، ماکس فون سیدو، لوران تارزیف، محمدعلی کشاورز، کامران نوزاد.

خلاصه داستان:

پادگانی در کرانه بیابان در انتظار حمله دشمن است. «دروگو» جوان که بتازگی از دانشکده انیسری فارغ‌التحصیل شده، مأمور خدمت در آنجا می‌شود. زندگی در پادگان بصورت دور پایان ناپذیری از کشیک دادنها، جلسات آموزشی و مذاکره درباره تاکتیکهای نظامی ادامه دارد و روح و فکر افراد بتدریج رو به انحطاط می‌گذارد. فرماندهان یکی پس از دیگری می‌آیند و می‌روند و بالاخره دروگو هم ترفیع می‌گیرد. اما فشار زندگی در پادگان و انتظار پایان ناپذیر، روح و جسم او را فرسوده است. وقتی سرانجام حمله آغاز می‌شود و او به قسمت دیگری منتقل می‌گردد.

در لحظه خروج از پادگان، دروگو به سالهای پیهوده گذشته می‌اندیشد و حسرت افتخارات بدست نیامده را می‌خورد.

بخاطر یک مشت دلار

ایتالیا - آلمان - اسپانیا - ۱۹۶۴
 کارگردان: سر جولیو لئونو
 نویسندگان فیلمنامه: لئونو و دوچو تساری
 فیلمبردار: ماسیمو دالا مانو
 موسیقی: اینو موریکونه
 تهیه کننده: کلینت ایستوود، ماریانا کوخ، جان ولز (جان ماریا ولونته)، کارول براون، مارگریت لوزانو
 غریبه‌ای انتقامجو، بی‌رحم و مرموز، یک شهر مرزی مکزیک را از وجود تبهکاران پاک می‌کند.

تشریفات ساده

فرانسه - ایتالیا - ۱۹۹۴
 کارگردان، نویسنده فیلمنامه و تدوینگر: جوزپه تورناتوره
 فیلمبردار: بلاسکو جوراتو
 طراح صحنه: آندره آکریسانتی
 موسیقی: اینو موریکونه
 بازیگران: ژرار دوپاردیو، رومن پولانسکی، سرچو روبینی، نیکلا دی پینتو
 رنگی - ۱۰۸ دقیقه

در یک شب بلند و توفانی پرونده قتل را برای تحقیق به کمیس پلیس (پولانسکی) تحویل می‌دهند. مظنون اول (دوپاردیو) ادعا می‌کند که اونوف نویسنده مشهور و مورد علاقه کمیس است. مردی که رودر روی کمیس قرار گرفته شباهت چندانی به اونوف ندارد و از آن چه اتفاق افتاده چیزی به یاد نمی‌آورد. کمیس در میانه نابابوری و ترس از برملا شدن حقیقت، درمانده و گرفتار شده، سرانجام به هنگام سحر، واقعبیت را درمی‌یابد و معما را حل می‌کند.

تودو مودو

ایتالیا
 کارگردان: الیو پتری
 تهیه کننده: دانیل سناتوره (سینه ورا) - ۱۹۷۶
 فیلمنامه: الیو پتری، برتولوسو (اقتباس از رمان لئوناردو سیاسا)
 فیلمبردار: لونیچی کویلر
 موسیقی متن: اینو موریکونه
 بازیگران: جان ماریا ولونته، مارچلو ماسترویانی، ماریا آنجیلا سلاتو، میشل پیکولی، رناتو سالواتوری، چیچو اینگراسیا
 ۳۵ میلیمتری - رنگی (نمایش در جشنواره‌های پاریس و لندن)

«تودو مودو» در واقع کابوسی است درباره دموکراسی مسیحی و قدرتهای سیاسی در ایتالیا، طی سالهای اخیر زندگی سیاسی در ایتالیا بسیار پیچیده و بدون راه حل بوده است. فیلم سئوالاتی را مطرح می‌سازد که بدون جواب باقی میماند. آیا واقعا (ام) مأمور سیا است یا پارسوسهای مخفی آلمان و فرانسه ارتباط دارد؟ آیا راننده به تنهایی مرتکب قتل شده یا شریکی دارد؟ هر سئوالی، سئوال دیگر را مطرح می‌سازد. فیلم با طنزی سیاه نشان می‌دهد که عامل اصلی این جنایت یک نفر است ...

